

MUSTAQILLIK YILLARIDA TERMIZ DAVLAT MUZEY-QO'RIQXONASI FAOLIYATI TARIXI

Zulfikarov Baxtiyor Xurramovich,
“Termiz” davlat muzey-qo'riqxona direktori
<https://orcid.org/0009-0002-9876-102X>
 UDK: 94(575.1)

Annotatsiya: O'zbek xalqi boy moddiy va ma'naviy merosga ega xalq, uning tarixi jahon sivilizatsiya taraqqiyotiga munosib hissa qo'shgan bo'lib, ajdod-avlodlarmiz o'zlarining yuksak madaniy saviyasi bilan hamisha jahon madaniyatiga munosib o'rnak bo'lib kelganlar. Ayniqsa, Surxon vohasi o'zining ilk o'zbek davlatchiligiga asos solganligi, urf-odatlar, an'analar va qadriyatlarning dastlabki makoni sifatida alohida ahamiyatga ega bo'lgan makon hisoblanadi. Ana shunday buyuk imkoniyatlarni o'zida mujassam etgan xalq tarixni aniqlash, qayta tiklash va kelajak avlodga taqdim etish asosida vatanparvarlik, insonparvarlik, mehnatsevarlik, mardlik, jasurlik va oliyjanoblikni o'zida namoyon qila oladigan manbalarni aks ettirgan muzeylarning ahamiyati cheksiz hisoblanadi.

Kalit so'zlar: Termiz davlat muzey-qo'riqxonasi, Termiz Arxeologiya muzeyi, fond, Surxondaryo viloyat o'lkashunoslik muzeyi, eksponat.

Аннотация: Узбекский народ – народ с богатым материальным и духовным наследием, его история внесла достойный вклад в развитие мировой цивилизации, а наши предки своим высоким культурным уровнем всегда были достойным образцом мировой культуры. В частности, Сурханский оазис является местом особой значимости как фундамент первой узбекской государственности, обычаев, традиций и ценностей. Значение музеев, отражающих истоки патриотизма, гуманизма, трудолюбия, отваги, отваги и благородства, основанных на выявлении, восстановлении и представлении истории нации, воплощающей в себе такие огромные возможности, считается бесконечной.

Ключевые слова: Термезский

государственный музей-заповедник, Термезский археологический музей, фонд, Сурхандарьинский областной историко-краеведческий музей, экспонат.

Abstract: The Uzbek people are a people with a rich material and spiritual heritage, whose history has made a worthy contribution to the development of world civilization, and our ancestors have always been a worthy example of world culture with their high cultural level. In particular, the Surkhan oasis is considered a place of special importance as the place where the first Uzbek statehood was founded, as the original place of customs, traditions and values. The importance of museums that reflect the sources that can reveal patriotism, humanity, hard work, courage, bravery and nobility in the people, based on identifying, restoring and presenting history to future generations, is unlimited.

Keywords: Termez State Museum-Reserve, Termez Archaeological Museum, fund, Surkhandarya Regional Museum of Local Lore, exhibit.

KIRISH (ВВЕДЕНИЕ / INTRODUCTION). Tarix o'tmish avlodlarning ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy-siyosiy qarashlarni davr bosqichlariga bo'lib, har bir davrni o'ziga xos xususiyatlarni aniq manbalar hamda so'z va raqamlar vositasida yoritib beradi. Har bir millatning avlod-ajdodlari bosib o'tgan madaniy hayot tasvirlaydigan arxivlar, kutubxonalar, tarixiy-badiiy qo'l yozmalar, risola, monografiyalar, kitoblar, ilmiy maqolalar hamda jurnallar, gazetalar, shuningdek boshqa matbuot vositalar mavjud. Ajdodlar tarixiga oid manbalarni, ular yaratgan moddiy-ma'naviy ashyolarni, arxeologik-etnografik topilmalarni o'zida aks ettirgan muzeylarning ahamiyati alohida muhim masaladir. Muhtaram

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning tarixni anglash, moziyga qarab ish tutish, xalqimizning boy moddiy va ma'naviy tarixni ilmiy xolisona o'rganish tufayli davlatchilik tarixini mukammal yaratish to'g'risidagi ko'rsatmalari asosida muzeylarga alohida e'tibor berilmoqda. Muhtaram Yurtboshimizning bevosita rahbarligida O'zbekistondagi muzey ishlarni moddiy va ma'naviy jihatdan jahon andozalar asosida ta'mirlash, yangi zamonaviy muzeylarni qurish, muzey fondlarni boyitish, mavjud osori-atiqalarni saqlash uchun texnik vositalari bilan ta'minlashga e'tibor kuchaytirildi. Ayniqsa, Surxondaryo viloyatida mustaqillik yillarida muzeylarga e'tibor kuchayib, Termiz Arxeologiya Muzeyi tubdan jahon andozalariga mos holda yangidan qurildi. Eng muhimi uzoq yillardan orzuqib kutilgan Surxondaryo viloyat tarixi va madaniyati muzeyining yangi zamonaviy binoga ko'chishi va uni ish boshlanishi butun Surxon vohasi ahliga Muhtaram Prezidentimizning munosib sovg'alari bo'ldi. Muzey nafaqat xalqimiz balki xalqaro turizmning yuksak rivoj topishiga ham mo'ljallangan bo'lib, jahon andozalariga mos holda tashkil qilindi.

MUHOAMA (ОБСУЖДЕНИЕ / DISCUSSION. 1991-yilda O'zbekiston Respublikasi mustaqil deb e'lon qilingach, juda katta imkoniyatlar tug'ildi. Avvalo, butun mamlakatimizda bo'lgani kabi Surxondaryo hududidagi tarixiy obidalaridan chiqqan osori-atiqalarning talon-taroj qilinishiga, xorijga olib ketilishiga chek qo'yildi. Holbuki, avvallari Eski Termiz, Ayritom, Qoratepa va boshqa arxeologik yodgorliklardan chiqqan topildilar Leningrad Ermitaji, Moskvadagi Sharq muzeyi va ilmiy-tadqiqot institutlari fondiga so'rab o'tirmasdan ham olib ketilaverardi. Respublika hududlarida bojxona nazoratining o'rnatilishi bilan turli mamlakat fuqarolarining qadimiy ashyolarni, hunarmandchilik buyumlari, eski kitoblar, tangalar, bezak va taqinchoq buyumlari, nodir liboslarni olib chiqib ketishga chek qo'yildi. Bojxona orqali har yili viloyat o'lkashunoslik muzeyiga juda ko'plab eksponatlarning kirib

kelishiga yo'l ochdi.

Xorijlik ilmiy-tadqiqotchilar respublika Fanlar Akademiyasi va viloyat o'lkashunoslik muzeyi bilan hamkorlikdagina, shartnoma asosida tarixiy obidalar qazish ishlarini olib boradigan bo'ldi. Endilikda madaniy muassasalarni qurish uchun Moskvaning rejasiga kiritilishini kutib o'tirishga hojat qolmadi. 2001-yilda Termiz shahrining 2500 yillik yubileyi munosabati bilan qurilgan, Markaziy Osiyoda yagona hisoblangan Termiz Arxeologiya muzeyini ham Mustaqillikning mevasi sifatida baholash mumkin.

Istiqlol tufayli viloyat o'lkashunoslik muzeyida ham jonlanish, o'zgarishlar ro'y berdi. Chunonchi, 1991-yilda birinchi marta muzeyning yillik rejasini o'zbek tilida tayyorlandi. Ana shu rejada ilmiy-tadqiqot va fondni boyitish ishlarini kuchaytirish, Kampirtepa, G'ozlar-tepa va Munchoq-tepa kabi tarixiy yodgorliklarda qazishmalar o'tkazish, viloyat tashkil etilganligining 50 yilligiga bag'ishlanib ko'rgazma ochish va boshqa shu kabi tadbirlar belgilandi. Mustaqillikning ilk yilida muzeyda 45 shtat birligi mavjud bo'lib, shundan ilmiy xodimlar soni 15 kishini tashkil etardi.

1993-yilning sentyabr oyida Viloyat O'lkashunoslik muzeyi tashkil etilganligining 60 yilligi katta tantanalar bilan nishonlandi. Shu munosabat bilan 20 nafar muzey xodimi unvonlar va hukumat orden-medallariga, faxriy yorliqlariga tavsiya etildi. G.V.Parfyonov, V.A.Kozlovskiy, S.M.Meyliboyevlar "O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan madaniyat xodimi" degan faxriy unvonga sazovor bo'lishdi.

Albatta, o'tgan 30 yildan ortiq vaqt mobaynida Viloyat O'lkashunoslik muzeyi katta yutuqlarga erishdi. Agar 1933-yilda muzey fondida atigi 111 ta eksponat bo'lsa, 1993-yilda ularning soni 72 mingtagacha yetgan edi. Muzey tashkil etilgan yili unda bor-yo'g'i 5 nafar xodim faoliyat ko'rsatib, uning ham ikki nafari qorovul bo'lsa, yubiley yilida unda 42 nafar xodim mehnat qilar, uning 18 nafari ilmiy xodim edi. 2 nafari esa fan nomzodi edi.

Muzey tomoshabinlari sonining ham

yilma-yil oshib borganligini kuzatish mumkin. 1933-yilda 6834 kishi kirgan bo'lsa, 1992-yilga kelib, ular soni 80 ming kishidan oshib ketgan edi.

Afsuski, binoning eskiligi, poydevori mustahkam emasligi ishga pand berdi. 1994-yilning 1-mayida ro'y bergan kuchli zilzila tufayli muzey binosi qattiq zararlandi. Xonalar yorilib, qulash holatiga kelib qoldi. Natijada, Surxondaryo viloyat hokimligining zilzila oqibatlarini tugatish komissiyasi tomonidan 1994-yil 17 mayda o'tkazilgan tekshirishda 6-son qaror qabul qilindi. Unga ko'ra muzey binosi va zallaridan foydalanish tomoshabinlar uchun xavfli deb topildi, u yopib qo'yildi. 1994-yildan boshlab muzeyning ma'muriy-xo'jalik, kutubxona va ilmiy xodimlar uchun mo'ljallangan xonalardagina ish faoliyati davom ettirildi, xolos.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1994-yil 23-dekabrda "Respublika muzeylar faoliyatini yaxshilash chora-tadbirlari to'g'risida" gi qarori ijrosini ta'minlash yuzasidan viloyat hokimligi ham 1995-yilning 6-martida 72-sonli qaror qabul qildi.

Unga ko'ra muzeyning yangi binosi quriladigan bo'ldi. Ammo barcha shart-sharoitlarni, muzeyning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda yangi bino qurish katta mablag' talab qilardi.

Buning ustiga, bunday muzeyning loyihasmeta hujjatlarini tayyorlash, muzey fondlari, ko'rgazma zallar, osori-atiqalarni qo'yish, ular ekspozitsiyasini tashkil etish uchun joylar tashkil etish uchun muzey shart-sharoitlarini yaxshi biladigan, barcha iker-chikirlargacha hisobga oladigan me'mor-muhandis kerak edi. Ana shunday muammolar tufayli muzey binosi qurilmasdan qoldi. Buning ustiga, 1996-yilda uning direktori H.Saidov ishdan ketib, o'rniga Pardaxol Jo'rayeva tayinlandi. Albatta, yangi muzey binosi qurilishiga turtki berish uchun juda katta tashkilotchilik, g'ayrat-shijoat lozim bo'lardi. Afsuski, yangi rahbariyatda ana shu xislatlar yetarlicha ko'rinmadi. Shuning uchun 1998-yil 5-martda muzey direktorligiga tarix fanlari nomzodi, tashkilotchi va tajribali mutaxassis

I.T.Botirov tayinlandi.

Respublika hukumati mamlakat mustaqillikka erishgan ilk kunlardan boshlab, tarixiy obidalarini ta'mirlash, muzeylar faoliyatini yaxshilash masalalariga e'tiborini qaratdi. 1998-yil 12-yanvarda "Muzeylar faoliyatini tubdan yaxshilash va takomillashtirish to'g'risida" O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmonining e'lon qilinishi, 1998-yil 5-martda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 98-sonli "Muzeylar faoliyatini qo'llab-quvvatlash to'g'risida" gi qarori buning yaqqol dalilidir.

Viloyat o'lkashunoslik muzeyi uchun yangi bino qurdirish masalasi kun tartibiga qo'yildi. Muzey fondidagi 72 mingga yaqin eksponatni avaylab-asrash, 1996-yildan buyon Eski Termiz xarobalarida arxeologik qazishma ishlarini olib borayotgan o'zbek-fransuz Baqtriya qo'shma ekspeditsiyasida ishtirok etish, turli tadbirlar o'tkazish muassasa jamoatchiligining asosiy ishlaridan edi.

Ta'kidlash joizki, muzeyning vaqtincha yopib qo'yilishi keyingi yillarda muassasa jamoasining nisbatan sust faoliyati tufayli xodimlar soni qisqarib, 1993-yildagi 42 o'rniga 1998-yilga kelib, teng yarmiga 21 nafarga tushib qolgan edi. Ko'rilgan chora-tadbirlar tufayli jami xodimlar bir yilda 28 kishiga yetdi. 1998-yilda muzeyda bor-yo'g'i 6 nafar oliy ma'lumotli xodim qolgan bo'lsa, 1999-yilda oliy ma'lumotlilar soni 15 nafarga yetdi. Ularning 9 nafari tarixchi, 2 nafari tabiatshunos edi.

Ismoil Botirov rahbar sifatida katta tashkilotchilik ishlarini olib bordi. U muzey fondlarida saqlanayotgan nodir eksponatlarning o'rganilishi, ilmiy-tadqiqot etilish zaruriyatidan kelib chiqqan holda Termiz davlat universiteti professor-o'qituvchilaridan bir qanchasini o'rindoshlik asosida muzeyga ishga taklif etdi.

Tarix fanlari nomzodlari, dotsentlar Yusuf Valiqulov, Jaloliddin Mirzayev, Zokir Xoliqov, Bekmurod Tilovov, filologiya fanlari nomzodi Narzulla Oripovlar shular jumlasidan edi.

Muzey jamoasi bir qancha muhim tadbirlarni amalga oshirdi.

Jumladan, Yaponiyalik arxeolog, Sona universiteti professori Kyudzo Kato bilan 1999-yilning aprel oyida uchrashuv o'tkazildi. Muzey ilmiy xodimlari Eski Termiz va Muzrabot tumanidagi Sopollitepa arxeologik yodgorliklari bo'yicha o'tkazilgan ekspeditsiyalar ma'lumotlarini to'plab, muzey ilmiy arxiviga topshirdilar.

1999-yilda muzeydagi eksponatlar soni 71.222 taga yetdi. 2000-yilda muzey hayotida yana bir muhim voqea ro'y berdi, fevral oyida uning salohiyati, fondidagi eksponatlarning noyobligi va xilma-xilligi e'tiborga olinib, O'zbekiston Milliy muzeylar Kengashi orqali Xalqaro muzeylar kengashiga a'zo bo'ldi.

Muzeyning boshqa mamlakatlar olimlari bilan hamkorligi kuchaydi. Masalan, 2000-yilning mart oyida Yaponiyaning O'zbekistondagi elchixonasi uchinchi kotibi Esixaro muzeyga tashrif buyurdi. Uchrashuvda o'zaro hamkorlik masalalari muhokama qilindi. O'sha yilning may oyida esa Yaponiyalik olimi Sodaka Kuidda "O'zbek ayollarining milliy liboslari" mavzuidagi doktorlik yuzasidan muzey fondida bo'ldi. Unga muzey xodimlari amaliy yordam ko'rsatdilar.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1999-yil 27-dekabrda "Termiz shahrining 2500 yilligini xalqaro miqyosida keng nishonlash to'g'risida" gi qaroridan keyin boshqa jabhalar qatori viloyat o'lkashunoslik muzeyiga ham e'tibor oshdi.

2000 yil 14-avgust kuni Termiz shahar hokimining 965-sonli qarori chiqib, unda muzey fondlarida saqlanayotgan eksponatlar 7383-sonli harbiy qism joylashgan rus chorizm tarixiy qal'asi (bu qal'a 2015-yil buzib yuborildi) xonalariga vaqtincha ko'chirish belgilandi. Qal'adagi muzey eksponatlari uchun ajratilgan xonalar Termiz shahar hokimligining yordami bilan qayta ta'mirlandi va xonalar deraza va eshiklariga maxsus temir panjaralar, ogohlantirish moslamalari o'rnatildi.

Viloyat o'lkashunoslik fondida saqlanayotgan 71 mingdan ortiq eksponat 2000-yilning sentyabr oyidan 2001-yilning martiga qadar ajratilgan texnika vositasida ko'chirildi.

Muzey fondidagi qimmatbaho metall buyumlar: o'rta asrlarga oid 10 ta arab tilla tangasi, 1-P asrlarga taalluqli tilla tasma baldog'i, kumush uzuklar, sirg'alar, turli xil qurollarning har biri ro'yxat qilinib, viloyat milliy bankining alohida xonalariga qo'yildi. Hozirga qadar ular ana shu bankda saqlanmoqda.

2002-yil 2-aprelda Termiz shahrining 2500 yillik yubileyi nishonlandi. Ana shu munosabat bilan Markaziy Osiyoda yagona Arxeologiya muzeyining jahon andozalari talablariga javob beruvchi yangi binosi ishga tushdi. Natijada, viloyat o'lkashunoslik muzeyi eksponatlari qal'adan Termiz Arxeologiya muzeyining shart-sharoitlar mavjud zaxira fondi xonalariga ko'chib keltirildi.

Ma'lumki, Termiz Arxeologiya muzeyi ishga tushgach, muzey direktori I.T.Botirov shu muassasaga direktor bo'lib o'tdi.

Ta'kidlash joizki, 2002-yil aprelda Termiz Arxeologiya muzeyi Surxondaryo viloyati o'lkashunoslik muzeyidan ajralib chiqqanda, yana ham aniqroq aytadigan bo'lsak, uning negizida tashkil etilganida, muzeyning asosiy eng noyob eksponatlari o'tkazildi.

Viloyat o'lkashunoslik muzeyi 2010-yilning 10-noyabridan buyon Termiz shahri F.Xo'jayev ko'chasidagi harbiy qal'ada faoliyat yuritib kelayotgan, bu yerda arxeologiya, etnografiya, tasviriy san'at va tabiat bo'limlariga oid 460 eksponatdan iborat doimiy ko'rgazma tashkil etilgan edi.

Biroq, Surxondaryo viloyat hokimligining 2014-yil 23-apreldagi 74-sonli qaroriga asosan Termiz shahrining Barkamol avlod va At Termiziy shoh ko'chalari kesishuvida joylashgan, 1895-1905 yillarda chor Rossiyasi tomonidan qurilgan harbiy qal'a moddiy-madaniy meros obyektlari ro'yxatidan chiqarilib, buzildi. Natijada, Surxondaryo viloyat o'lkashunoslik muzeyi vaqtincha viloyat xo'jalik sudining eski binosiga ko'chirildi. Viloyat o'lkashunoslik muzeyi birinchi toifali bo'lib, 36 shtat birligiga ega bo'lgan.

Muzey xodimlari ma'lumotlar to'plash, muzey fondini boyitish va ularni ommaga

tanishtirish maqsadida 2015 yilda Boysun tumanidagi Chilonzor qishlog'i, Termiz tumanidagi "Gulbahor" jamoa xo'jaligiga, Paxtachilik ilmiy tadqiqot instituti Surxondaryo viloyati filialiga, Termiz tumani "Namuna" jamoa xo'jaligi hududidagi "Xonqizi-Namuna" shu'ba-korxonasiga qarashli laboratoriyada, Termiz tumani "Jo'yijangal" mahallasi hududidagi — Surxon daryosi bo'yidagi to'qayzorda, Termiz hayvonot bog'iga ekspeditsiyalarni amalga oshirishdi. Shu asosida ma'lumotlar tayyorlandi va muzey arxiviga topshirildi.

Muzeyning etnografiya bo'limi xodimlari muzey fondini boyitish, etnografik ma'lumotlar to'plash maqsadida Boysun tumanidagi Darband va Sayrob, Muzrabot tumanidagi Pari, Jarqo'rg'on tumani Minor qishlog'idagi shu nomdagi muzeyga, Denov tumanidagi Hazarbog' qishlog'i va Janubiy Surxon suv omboriga ekspeditsiyalar tashkil etishdi. Natijada, ana shu qishloqlar, muzey va suv ombori tarixi yaratildi va muzey arxiviga qo'yildi.

Yil davomida o'tov, voha hunarmandchiligi, xalq amaliy san'ati, voha xalqi urf-odatlar, voha ayollari milliy liboslari va boshqalar xususida bukletlar tayyorlandi.

2015-yilda muzey fondiga 30 ta eksponat qo'shildi. Muzeyning kichik ilmiy xodimi O'g'ilshod Abduvaliyeva joriy yilning noyabr oyida Oltinsoy tumaniga borib, 10 ta noyob osori-atika to'plab, olib kelib muzey fondiga topshirdi.

Agar 2014-yilda muzey jamoasi tomonidan joylarda 25 ta ko'chma ko'rgazma tashkil etilib, ularda 874 ta eksponat namoyish etilgan bo'lsa, 2015-yilda 32 ta ko'chma ko'rgazmaga 958 ta eksponat qo'yildi.

Muzey jamoasi shonli sanalar, Navro'z, Ro'za, Qurbon hayitlari, bolalarni himoya qilish kuni, shoir va yozuvchilar yubileylari, tavallud kunlari munosabati bilan o'tkazilgan turli tadbirlarda faol ishtirok etdilar. Yozgi ta'til paytida 6 ta bolalar yozgi oromgohlarida 6 ta ko'chma ko'rgazma tashkil qilib, 236 ta eksponat namoyish etildi.

Ammo olib borilgan ishlar talab darajasida

emas edi. Birorta olim rahbarligida ilmiy ish qilinmagan.

Ekspeditsiyalar, viloyat tarixini o'rganish, ilmiy fond ustida ishlash, asarlar yaratish kabi ishlar mutlaqo bo'lmagan. Vaqtincha binolarda ishlash evaziga muzeyda faoliyat ko'rsatish, nomiga bo'lib qolgan.

Muzeylar faoliyatini namunali tashkil etish bugungi kunda davlat siyosati darajasiga ko'tarildi. Chunonchi, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947-sonli Farmoni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Madaniyat va san'at sohasini yanada rivojlantirish va takomillashtirishga doir chora-tadbirlar to'g'risida" gi 2017-yil 31-maydagi PQ-3022-sonli qarori, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017-yil 11-dekabrda 975-sonli "2017-2027 yillarda davlat muzeylari faoliyatini takomillashtirish va moddiy-texnika bazasini mustahkamlash bo'yicha kompleks chora-tadbirlar dasturini tasdiqlash to'g'risida" gi qarorlari muzeylar faoliyatini rivojlantirishning 10 yilga mo'ljallangan dasturi bo'ldi. Boshqa viloyatlardagi kabi bizning o'lkashunoslik muzeyimiz ham Surxondaryo viloyat tarixi va madaniyati davlat muzeyi deb nomlandi. Qarorda 2018-2027 yillarda davlat muzeylari binolarini qurish, rekonstruksiya qilish, mukammal ta'mirlash va jihozlashning manzilli dasturi ishlab chiqildi. Shu dastur asosida Surxondaryo viloyati tarixi va madaniyati davlat muzeyining ham 2018-yilning avgust oyida qurib bitkazilishi belgilab qo'yilgan. Endilikda bizning muzey ham respublika byudjeti ta'minotida faoliyat yuritadi.

Yuqoridagi muhim qaror asosida shaxsan viloyat hokimining tashabbusi bilan shahardagi Tadbirkorlar markazi binosi muzey uchun moslashtirilib, rekonstruksiya qilish ishlari bajarildi. Natijada, muzey moddiy-texnika bazasi mustahkamlanib, muzey fondini yangi eksponatlar bilan to'ldirish, qayta ro'yxatdan o'tkazish milliy-davlat muzey fondi-katalogini yaratish uchun zarur bo'lgan texnika vositalari bilan ta'minlash imkoniyatlari paydo bo'ldi. Eng muhimi, muzey xodimlarining astoydil

mehnat qilishi, muzeyning to‘laqonli faoliyat yuritishi, xalqimizning asrlar mobaynida saqlanib kelgan osori-atiqalardan bahramand bo‘lishi uchun shart-sharoit yaratildi.

XULOSA (ЗАКЛЮЧЕНИЕ / CONCLUSION). Bugungi kunda mustaqillik sharofati tufayli muzey sharoiti yanada yaxshilanish, ko‘tarilish davriga yuz tutmoqda.

Muzey jahon andozalariga mos zamonaviy binoga ega bo‘ldi, to‘liq qayta jihozlandi, xalqimizning moddiy-ma‘naviy madaniyatni chinakam aks ettiradigan noyob ilmiy va tarixiy tadqiqotlar markaziga aylandi. Xalqimizning hamda xorijiy sayyohlarni sevimli maskaniga aylandi.

ADABIYOT VA MANBALAR RO‘YXATI (ИСПОЛЗОВАННАЯ ЛИТЕРАТУРА / REFERENCES):

1. “Madaniyat va san’at sohasini yanada rivojlantirish va takomillashtirishga doir chora-tadbirlar to‘g‘risida” gi 2017-yil 31-maydagi PQ-3022-sonli qarori.
2. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017-yil 11-dekabrdagi 975-sonli “2017-2027 yillarda davlat muzeylari faoliyatini takomillashtirish va moddiy-texnika bazasini mustahkamlash bo‘yicha kompleks chora-tadbirlar dasturini tasdiqlash to‘g‘risida” gi qarori.
3. Saodat Inoyatova. Surxondaryo viloyat tarixi va madaniyati davlat muzeyi — moziy ko‘zgusi (lavhalar). “Surxon-Nashr” nashriyoti 2019. 90 b.
4. I.T.Botirov. Surxondaryo viloyati o‘lkashunoslik muzeyi tarixi. O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi “Fan” nashriyoti. Toshkent -2011. 120 b.
5. Muzeyni tomosha qiluvchilarga yo‘llanma. Surxondaryo viloyat o‘lkashunoslik muzeyi 60 yilligi. Termiz shahri. 1993 yil.
6. Surxondaryo viloyat o‘lkashunoslik muzeyining 2010-2018 yillardagi ish faoliyati to‘g‘risidag hisobotlar.
7. <https://surxon-turizm.uz>